

Araştırma Makalesi • Research Article

Dünya’da ve Türkiye’de İlkokul Eğitimindeki Yönelimlerin İncelenmesi

Examining Trends in Primary Education in the World and Turkey

Özgür Babayiğit^{a*}

^aDr. Öğr. Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Yozgat/Türkiye.
ORCID: 0000-0001-6123-0609

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 02 Ocak 2019

Düzeltilme tarihi: 14 Şubat 2019

Kabul tarihi: 18 Şubat 2019

Anahtar Kelimeler:

Dünya
Eğitim
İlkokul
Türkiye
Yönelim

ÖZ

Bu araştırmanın amacı dünyada ve ülkemizde ilkökul eğitimindeki yönelimlerin incelenmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme türündedir. Dünyada ve ülkemizde ilkökul eğitimi ile ilgili güncel dokümanlar incelenmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, gelişmiş dünya ülkelerinde eğitim-öğretim dönem sayısının üç veya dört olduğu belirlenmiştir. Diğer ülkelerde yaz tatili süresi 6-14 hafta arasında değişmekle birlikte, gelişmiş ülkelerin yaz tatili süresinin kısalığı önemlidir. Dünyada ve Türkiye’de ilkökul eğitimindeki eğilimlere ilişkin şu temalara ulaşılmıştır: Değerler eğitimi, tam gün eğitim, teknoloji, iletişim, kariyer eğitimi, aile katılımı, çevre eğitimi, uyuşturucuyla mücadele, tüketici eğitimi, yabancı dil eğitimi, süreç değerlendirme, cumartesi günü öğretim yapılmaması, öğretim yılının üç ya da dört yarıyla bölünmesi, okullarda öğle yemeği verilmesi. Araştırma sonuçları kapsamında önerilerde bulunulmuştur.

ARTICLE INFO

Article history:

Received 02 January 2019

Received in revised form 14 February 2019

Accepted 18 February 2019

Keywords:

World
Education
Primary School
Turkey
Trend

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the orientations in primary education in the world and our country. Research is the type of document review from qualitative research methods. Current documents about primary education in the world and our country have been examined. In the analysis of the data, content analysis method was used. As a result of the research, it has been determined that the number of education semesters in developed world countries is three or four. In other countries, the duration of summer holidays varies between 6-14 weeks, while the short duration of summer holidays in developed countries is important. Trends in primary education in the world and Turkey has been reached on the following themes: values education, full-time education, technology, communication, career education, family involvement, environmental education, fight against drugs, consumer education, foreign language training, process evaluation, done on Saturday teaching, the division of the academic year into three or four semesters, lunch given to the schools. Suggestions were made within the scope of the research results.

1. Giriş

Dünyada ve ülkemizde ilkökul zorunlu eğitimin ilk basamağıdır. Çocuklara okuma, yazma, matematik ve diğer becerilerin temelleri ilkökulda kazandırılmaktadır. Bunun yanı sıra ilkökul, ortaokula hazırlık niteliği taşımaktadır. Yapılan bu araştırma ile gelişmiş dünya ülkelerinde ve ülkemizde ilkökul eğitimindeki yönelimler incelenmiştir. Bu çalışmada öncelikle ilkökul kavramı açıklanarak ilkökul eğitiminin önemi belirtilmiştir.

İlkokul, zorunlu öğrenim çağındaki kız ve erkek çocuklarının temel eğitim ve öğretimini sağlamak için devlet tarafından yada bünyesinde açılan veya açılmasına izin verilen dört yıllık okul, ilk mektep, iptidai, iptidai mektep anlamına gelmektedir (TDK, 2018). “İlkokul” kelimesi, Fransızca “*école primaire*” kelimelerinden türetilmiştir. İlkokul aynı zamanda çocukların zorunlu eğitimin ilk aşamasını aldığı bir eğitim kurumunu tanımlamaktadır (Hayes, 2010). İlkokul eğitimi çocuklar için temel bir hak (Muedini, 2015).

* Sorumlu yazar/Corresponding author
e-posta: ozgur.babayigit@bozok.edu.tr

Eğitim, ekonomik ve sosyal kalkınmanın temel taşlarından biridir. Bu eğitimin temeli ise ilkökul eğitimidir. Eğitim, toplumların, ekonomik ve bilimsel kurumlarının üretim kapasitesini geliştirmektedir. Ayrıca yoksulluğun, nüfus, sağlık ve beslenme üzerindeki etkilerini azaltarak ve yoksullar tarafından sunulan emeğin değerini ve etkinliğini artırarak yardımcı olmaktadır. Dünya çapındaki ekonomiler, teknolojik ilerlemeler ve iyi eğitilmiş ve entelektüel olarak esnek iş gücüne dayanan yeni üretim yöntemlerine dönüştürülürken eğitim daha da önem kazanmaktadır (Lockheed ve Verspoor, 1991). İlkokul, bireylerin kendilerini çok yönlü gerçekleştirmesini ve ülkenin kalkınmasını sağlama bakımından hayati bir işleve sahiptir. İlkokul, eğitimi kitlelere yayarak bireylerin ve toplumun yaşam kalitesini artırmaktadır (Gültekin, 2007). İlköğretimin iki temel amacı vardır: Birincisi, evde ve işte karşılaşılan sorunları çözebilecek insanları yetiştirmek. İkincisi, üst öğrenime temel olarak hizmet edebilecek okuryazar bir nüfus üretmek (Lockheed ve Verspoor, 1991). Dünyanın ve bireysel ülkelerin gelecekteki gelişimi, bireylerin ve ülkelerin bilgiyi edinme, uyarılma ve geliştirme kapasitelerine her zamankinden daha çok bağlıdır. Bu kapasite, sırasıyla, nüfusun okuryazarlık, matematik, iletişim ve problem çözme becerilerine ulaştığı ölçüde bağlıdır. Gelişmekte olan ülkelerin hepsi işgücünün eğitim ve öğretimini geliştirmelidir. İleri eğitim ve öğretim, iyi bir ilkökul eğitimi ile sağlam temel üzerine oturmalıdır (Lockheed ve Verspoor, 1991). İlkokul eğitiminde üç amaç vardır. Bunlar: (1) küresel ekonomi, (2) beşeri sermaye, (3) dinamik ve üreten toplumdur (Cunningham, 1998). İlkokul bireylerin kendini çok yönlü gerçekleştirmesini ve ülkenin kalkınmasını sağlama bakımlarından yaşamsal bir işleve sahiptir. İlkokul bireylerin ve toplumun yaşam kalitesini yükseltmektedir (Gültekin, 2007). İlkokul eğitimi bireylerin öğrenme kapasitesini, okuma, matematik becerilerini, belge ve belgeye erişme ve bunları yorumlama becerilerini artırmaktadır. Tüm yüksek öğrenimli bireyler ilkökul seviyesi eğitimden mutlaka geçmektedir. İlkokul eğitiminin verilmediği toplumlarda üretim işgücü, ülkenin gelişimi ve ekonomik kalkınması sekteye uğramaktadır (Bruns, Alain ve Rakotomalala, 2003). Dünyada bir ilkökul uygulaması örneği Fotoğraf 1.'de sunulmaktadır.

Fotoğraf 1. Kotingli İlkokulunda Öğle Yemeği Arası, Kuzey Bölge, Gana. UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund) (2016: 6).

Konu ile ilgili olarak Alexander (1998), Blyth (1998), Borghi (1974), Bruns ve diğerleri (2003), Cunningham (1998), Blanc (1990), Gültekin (2007), Gültekin (2014), Lockheed ve Verspoor (1991), Métails (2003), Muedini (2015), Ornstein (1981), Ramachandran (2004), Triggs ve Pollard (1998), UNICEF (2016), Wang (2014); Amadio, Gross, Ressler ve Nhung (2005), Andersen (2007), Easton, Knight ve Kendall (2005), Blenkin ve Kelly (1998), Hayes

(2006), Jacobs (2010), Janesick (2003), Littledyke (1998), Miller (2001), Stewart (2010), Wilmarth (2010) tarafından araştırmalar yapılmıştır. Yapılan bu araştırmalar incelendiğinde, ilkökul eğitiminin birey ve toplum açısından önemi ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Bunun yanı sıra ilkökul eğitiminde meydana gelen değişikliklere değinilmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Gelişen teknoloji ve değişen toplumlar neticesinde, eğitim sistemleri de değişmektedir. Bu araştırmanın amacı dünyada ve ülkemizde ilkökul eğitimindeki yönelimlerin incelenmesidir. Ülkelerin gelişmişlik seviyelerine ve ekonomilerine bağlı olarak eğitim sistemleri farklılıklar göstermektedir. Örneğin Gana'daki bir ilkökul dersliğindeki öğrenci sayısı, materyal ve teknoloji olanakları ile Amerika'da bir ilkökul dersliğindekiler arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu araştırmada, gelişmiş OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) ve G20 (The Group of Twenty) ülkelerindeki ilkökul sistemindeki yönelimler ele alınmıştır. Ekonomisi ve gelişim seviyesi iyi ülkelerdeki ilkökul eğitimindeki yönelimler incelenmiştir.

2. Yöntem

Bu bölümde çalışmanın deseninden, veri toplama aracından, verilerin toplanma sürecinden, verilerin analizinden ve geçerlilik-güvenirliğinden bahsedilmektedir.

2.1. Araştırma Modeli

Dünyada ve Türkiye'de ilkökul eğitimindeki yönelimlerin incelendiği bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi türündedir. Doküman analizi, yazılı veya görsel malzemenin toplanıp incelenmesidir (Sönmez ve Alacapınar, 2011). Dokümanlar bilgi kaynaklarıdır. Doküman örnekleri olarak şunlar verilebilmektedir: özgeçmişler, kişisel mektuplar, günlükler, notlar, toplantı tutanakları, bültenler, politika belgeleri, teklifler, etik kurallar, felsefe beyannameleri, yıllıklar, haber bültenleri, not defterleri, editör mektupları, gazete makaleleri, personel dosyaları ve öğrencilerin vaka kayıtları ve klasörleri (Bogdan ve Biklen, 2007). Araştırma yöntemi olarak doküman analizi türünün seçilmesinin nedeni, ekonomisi gelişmiş dünya ülkelerindeki eğitim bürokratlarıyla görüşme imkânının olmamasıdır. Ayrıca bu ülkelerdeki ilkökul eğitimi gözleme imkânının bulunmamasıdır. Bu sebeplerle doküman analizi türü kullanılmıştır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Verilerin toplanması amacıyla doküman incelemesi yapılmıştır. Dokümanlar, nitel araştırmalarda üçüncü ana veri toplama kaynaklarıdır (Merriam, 2013). Dünyada ve ülkemizde ilkökul eğitimi ile ilgili güncel dokümanlar incelenmiştir. Ağırlıklı olarak son on beş yıl içerisindeki, bir başka ifadeyle 2003-2018 yılları arasında yayımlanan dokümanlar taranmıştır. İlkokul eğitimiyle ilgili güncel kitaplar, makaleler, raporlar, haberler incelenmiştir. Öncelikle dünyadaki ilkökul eğitimindeki gelişmelere yönelik dokümanlara ulaşılmıştır. Ardından ülkemizdeki ilkökul eğitimindeki güncel dokümanlara ulaşılmıştır. Veri toplamak amacıyla Google akademik, TÜBİTAK ULAKBİM Cahit Arf Bilgi Merkezi, ProQuest, ERIC,

EBSCO, YÖK Ulusal Tez Merkezi, SSCI internet sitelerinden ilkökul eğitime yönelik araştırmalar taranmıştır. Yapılan bu taramalarda kullanılan anahtar kelimeler şunlardır: İlkokul, eğitim, öğretim, yönelim, gelişme. Toplamda 258 adet dokümana ulaşılmıştır. Bu dokümanlar, ilkökul eğitimi bağlamında sınırlandırılmıştır. Yapılan sınırlandırma sonucunda 196 doküman incelenmiştir. Araştırmacı, nitel araştırma yöntemleri konusunda nitel araştırmalar ve bu araştırma deseninde yayınlar yapmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda doküman incelemesi yapmak için içerik analizi kullanılmaktadır (Merriam, 2013). İçerik analizinde spesifik gözlemler ile başlamakta ve genel örüntüler inşa edilmektedir (Patton, 2014). İçerik analizi, verilere dayalı olarak tanımlama, analiz ve temaları sunma aşamalarını içeren bir metottur (Braun ve Clarke, 2006). İçerik analizinde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Dokümanların içerik analizinde araştırmacı, tek bir çalışmanın detayından ziyade sadece temel fikirleri veya çalışmaların sonuçlarını tartışmaktadır (Creswell, 2012). Verilerin analizinde, Merriam (2013) tarafından belirtilen nitel veri analizindeki aşamalar izlenmiştir. Veriler öncelikle kodlanmıştır. Ardından kodlardan kategorilere ulaşılmıştır. Ulaşılan kategorilerden ise temalara ulaşılmıştır. Veriler belirli temalar altında toplanarak, okuyucunun kolayca anlayabileceği bir şekilde sunulmuştur.

Araştırmanın geçerlilik boyutunda uzun süreli etkileşim ve uzman incelemesi yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın güvenilirlik boyutunda, araştırmacı tarafından planlananlar ve gerçekleştirilenler nitel araştırma yöntemleri konusunda uzman bir öğretim üyesi ile sürecin planlanmasından sonuçlanmasına kadar paylaşılmıştır. Bunun yanı sıra, araştırmacı tarafından elde edilen veriler herhangi bir yorum katılmadan doğrudan verilmiştir. Verilerin içerik analizi sürecinde, araştırmacı tarafından ve nitel araştırma yöntemleri konusunda uzman bir öğretim üyesi tarafından kodlamalar yapılmıştır. Görüşme verilerinin analizinin güvenilirliği için Miles ve Huberman (2015) tarafından geliştirilen güvenilirlik formülü [Güvenirlik=Görüş birliği sayısı / (Toplam görüş birliği + Görüş ayrılığı sayısı)] kullanılmıştır. Güvenirlik formülü sonucunda güvenilirlik=.84 bulunmuştur. Bu durum, yapılan kodlamaların güvenilir olduğunu göstermektedir. Veriler belirli temalar altında toplanarak, okuyucunun kolayca anlayabileceği bir şekilde sunulmuştur.

3. Bulgular ve Yorumlar

Dünyada ve Türkiye’de ilkökul eğitimindeki yönelimleri incelemek için, öncelikle dünyadaki ekonomisi gelişmiş ülkelerin ilkökul istatistiklerini incelemekte fayda bulunmaktadır. OECD ülkeleri (ABD Almanya, Avustralya, Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Japonya, Kanada, Kore, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Norveç, Polonya, Portekiz, Slovakya, Slovenya, Şili, Türkiye, Yeni Zelanda,

Yunanistan) ile G20 ülkelerinin (Avrupa Birliği, Türkiye, Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Arjantin, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya ve Suudi Arabistan) ilkökul sistemleri Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1. OECD ve G20 Ülkeleri İlkokul İstatistikleri

Ülke	Ortalama öğrenci mevcudu	İlkokula başlama yaşı	Eğitim-öğretim yılı gün sayısı	Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı
Avustralya	24	5	200	15
Avusturya	18	6	180	12
Belçika	20	6	175	13
Kanada	-	6	183	17
Şili	30	6	181	21
Çek Cumhuriyeti	21	6	194	19
Danimarka	-	6	200	-
Estonya	19	7	175	13
Finlandiya	19	7	187	14
Fransa	23	6	162	19
Almanya	21	6	188	15
Yunanistan	17	6	175	-
Macaristan	21	6	182	11
İzlanda	19	6	170	11
İrlanda	-	6	182	16
İsrail	27	6	219	15
İtalya	19	6	200	12
Japonya	27	6	201	17
Kore	23	6	190	17
Litvanya	16	7	169	12
Lüksemburg	16	6	180	11
Meksika	22	6	200	27
Hollanda	-	6	-	17
Yeni Zelanda	-	5	194	16
Norveç	-	6	190	10
Polonya	19	7	179	11
Portekiz	21	6	180	14
Slovakya	18	6	188	17
Slovenya	19	6	190	16
İspanya	22	6	175	14
İsveç	19	7	178	13
İsviçre	-	6	188	16
Türkiye	23	6	180	18
Birleşik Krallık	26	5	190	18
A. Birleşik Devletleri	21	6	180	15
OECD ülkeleri	21	6	185	15
G20ülkeleri	24	-	-	19

OECD (2017: 347, 357, 358).

Tablo 1 incelendiğinde, OECD ülkelerinin ilkökul sınıf mevcudu ortalamasının 21 olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra G20 ülkelerinin ilkökul sınıf mevcudu ortalaması 24’tür. Ülkemiz ilkökul sınıf mevcudu ortalaması ise 23’tür. Ülkemizin ilkökul sınıf mevcudu ortalaması incelendiğinde, gelişmiş dünya ülkeleriyle aynı seviyede olduğumuz

görülmektedir. Tablo 1’de yer alan OECD ve G20 ülkelerinin ilkokula başlama yaşının 5-6-7 yaşları arasında değiştiği görülmektedir. Ülkelerin büyük bir çoğunluğunun ise 6 yaşı, ilkokula başlama yaşı olarak uyguladığı anlaşılmaktadır. Ülkemizde ilkokula başlama yaşı da aynı şekilde 6 yaştır. Bu açıdan gelişmiş dünya ülkeleriyle benzerlik gösterdiğimiz görülmektedir. OECD ve G20 ülkelerinde eğitim-öğretim yılı gün sayısının 175-219 gün arasında değiştiği anlaşılmaktadır. OECD ülkelerinin ortalama eğitim-öğretim gün sayısının 185 gün olduğu görülmektedir. Ülkemizde ise eğitim-öğretim yılı gün sayısı 180 gündür. Ülkemizdeki eğitim-öğretim yılı gün sayısının

OECD ortalamasından bir hafta daha düşük olduğu görülmektedir. OECD ve G20 ülkelerinde ilkokul seviyesinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısının 11-27 arasında değiştiği anlaşılmaktadır. OECD ortalaması 15, G20 ortalaması ise 19’dur. Ülkemizde ise öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 18’dir. İlkokul seviyesinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ortalamaları bakımından OECD ülkeleri ve G20 ülkeleriyle benzerlik gösterdiğimiz görülmektedir. Dünyanın gelişmiş ülkelerinde ve Türkiye’de ilkokul seviyesinde eğitim-öğretim yılı Tablo 2’de sunulmaktadır.

Tablo 2. Eğitim-Öğretim Yılıının Düzenlenmesi

Ülke	Eğitim- öğretim yılı başlama	Eğitim- öğretim yılı bitiş	Eğitim- öğretim yılı dönem sayısı	Eğitim- öğretim yılı gün sayısı	Yaz tatili (hafta)	Haftada gün sayısı	Haftalık ders saati
Avustralya	Şubat	Aralık	4	200	6	5	25
Kanada	Eylül	Haziran	3	180-200	8	5	27
İngiltere	Eylül	Temmuz	3	190	6	5	21-23.5
Fransa	Eylül	Haziran	3	180	9	4-5	26
Almanya	Ağustos	Temmuz	3	188-208	6	5-6	12.75-20.25
Macaristan	Eylül	Haziran	-	185	-	5	15 - 18.75
İrlanda	Eylül	Haziran	3	183	9	5	23
İtalya	Eylül	Haziran	3	200	13-14	5-6	27-30
Japonya	Nisan	Mart	3	min 175	6	5	-
Kore	Mart	Şubat	2	min 220	6	5.5	-
Hollanda	Ağustos	Haziran	3	200	6	4.5	22-25
Yeni Zelanda	Ocak	Aralık	4	192	6	5	25
Singapur	Ocak	Aralık	4	200	4-6	5	25-27.5
İspanya	Eylül	Haziran	3	180	11	5	25
İsveç	Ağustos	Haziran	2	178-190	10	5	Maks 30
İsviçre	Ağustos	Haziran	-	182-200	5-9	4-5	20 - 34/36
ABD	Eylül	Haziran	3	180	8	5	-
Galler	Eylül	Temmuz	3	190	6	5	21-23.5
Türkiye	Eylül	Haziran	2	180	12	5	30

Métais (2003: 25).

Tablo 2 incelendiğinde, ülkelerin eğitim-öğretim yılına farklı zamanlarda başladığı ve farklı zamanlarda bitirdiği görülmektedir. Yukarıdaki tabloda en dikkat çekici durum, ülkelerin çoğunluğunun eğitim-öğretim dönem sayısının üç veya dört olmasıdır. Buna karşın ülkemizde dönem sayısı ikidir. Bunun yanı sıra Ülkemiz yaz tatili süresi dikkat çekmektedir. Diğer ülkelerde yaz tatili süresi 6-14 hafta arasında değişmekle birlikte, gelişmiş ülkelerin yaz tatili

süresinin kısalığı önemlidir. Son sütunda yer alan haftalık ders saati süresi incelendiğinde, ülkelerin haftalık ders saatlerinin 13-30 arasında değiştiği anlaşılmaktadır. Ülkemizin haftalık ders saati yönünden en üst sırada olduğu görülmektedir. OECD ülkelerinde ilkokul seviyesinde haftalık ders saatleri Tablo 3’te sunulmaktadır.

Tablo 3. OECD Ülkelerinde İlkokul Seviyesinde Haftalık Ders Oranı Yüzdesi (%)

	Okuma, yazma ve edebiyat (%)	Matematik (%)	Fen bilimleri (%)	Sosyal bilgiler (%)	Yabancı dil (%)	Beden eğitimi ve sağlık (%)	Sanat (%)	Din/ ahlak eğitimi (%)	Bilgi iletişim teknolojileri (%)
Avustralya	24	17	6	8	-	8	5	-	-
Avusturya	30	17	13		2	11	9	9	-
Kanada	31	19	6	5	1	10	6	0	-
Şili	20	16	9	9	3	9	10	5	-
Çek Cumhuriyeti	28	17	10	-	8	8	10	-	1

Danimarka	21	12	5	3	5	6	8	3	-
Estonya	23	15	7	5	8	11	15	-	-
Finlandiya	23	15	10	4	7	9	16	5	-
Fransa	38	21	7	3	6	13	8	4	-
Almanya	26	20	4	6	5	11	14	7	1
Yunanistan	27	14	10	8	8	9	10	3	3
Macaristan	25	16	4	-	2	20	16	4	-
İzlanda	20	16	8	13	-	9	19	-	3
İrlanda	20	17	4	8	14	4	12	10	-
İsrail	22	18	8	8	6	6	6	14	-
İtalya	-	-	-	-	-	-	-	7	-
Japonya	24	17	7	6	1	10	12	3	-
Kore	21	14	9	9	6	7	9	-	-
Litvanya	21	17	5	6	8	8	12	2	1
Lüksemburg	29	19	7	2	15	10	11	7	-
Meksika	35	27	13	10	-	5	5	5	-
Hollanda	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yeni Zelanda	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norveç	26	17	7	7	7	11	14	8	-
Polonya	18	14	10	5	10	14	7	-	3
Portekiz	26	26	7	7	6	8	9	-	-
Slovakya	32	17	6	3	6	8	10	4	2
Slovenya	23	17	8	7	7	14	16	-	-
İspanya	23	19	7	7	11	9	-	5	-
İsveç	-	-	-	-	-	-	-	-	-
İsviçre	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Türkiye	30	17	5	13	5	14	7	2	-
ABD	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OECD ülkeleri	24	17	7	6	6	9	10	5	1

OECD (2017: 348).

Tablo 3 incelendiğinde, OECD ülkeleri ilkököl ders dağılımlarının Türkiye ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Yapılan içerik analizi sonucunda, dünyada ve ülkemizde ilkököl eğitimindeki yönelim temaları Tablo 4'te sunulmaktadır.

Tablo 4. İçerik Analizi Sonucunda Ulaşılan Dünya'da ve Türkiye'de İlköğretimdeki Yönelim Temaları

Sıra no	Ulaşılan tema	Tespit edilen doküman sayısı (f)	Yüzde (%)
1	Değerler eğitimi	56	29
2	Tam gün eğitim	52	27
3	Teknoloji	49	25
4	İletişim	46	23
5	Kariyer eğitimi	38	19
6	Aile katılımı	35	18
7	Çevre eğitimi	32	16
8	Uyuşturucuyla mücadele	28	14
9	Tüketici eğitimi	27	14
10	Yabancı dil eğitimi	27	14
11	Süreç değerlendirme	25	13
12	Cumartesi günü öğretim yapılmaması	23	12
13	Öğretim yılının üç ya da dört yarıyla bölünmesi	21	11
14	Okullarda öğle yemeği verilmesi	16	8

Tablo 4 incelendiğinde dünyada ve Türkiye'de ilkököl eğitimindeki eğilim temaları şunlardır: Değerler eğitimi, tam gün eğitim, teknoloji, iletişim, kariyer eğitimi, aile katılımı, çevre eğitimi, uyuşturucuyla mücadele, tüketici eğitimi, yabancı dil eğitimi, süreç değerlendirme, cumartesi günü öğretim yapılmaması, öğretim yılının üç ya da dört yarıyla bölünmesi, okullarda öğle yemeği verilmesi. Bulgular ve yorum, ulaşılan temalar altında açıklanmıştır.

1.1. Değerler Eğitimi

Temel insani özelliklerimizi meydana getiren değerlerimiz, yaşamımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada harekete geçmemizi sağlayan gücün kaynağıdır. Bir toplumun geleceği, değerlerini benimsemiş, bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle içselleştirmiş insanlarına bağlıdır. Bu nedenle eğitim sistemi her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma, bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacı güder. Eğitim sistemi yalnız akademik açıdan başarılı, belirli bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asıl görevidir; yeni neslin değer, alışkanlık ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Öğretim programlarında yer alan "kök değerler" şunlardır: Adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik (MEB, 2018a). Bilimsel ve teknolojik ilerleme, yirmi birinci yüzyılda bireyler ve toplum için ahlaki bir ikilem oluşturmaktadır. Biyolojik mühendislik, iletişim ve ticaretin küreselleşmesi, askeri çatışma ve benzeri görülmemiş ölçekte halkların hareketi, iklim ve ekolojik değişimin hepsinin manevi

sonuçları bulunmaktadır. İlkokulun bir amacı, çocuklarımızı bu büyük meseleleri ele almaya yönlendirmektir (Cunningham, 1998). Gelecekteki en büyük tehlike, insani değerlerin teknolojik gelişmelere boyun eğmesidir. Değerli insanlık hedefleri, fazlasından ziyade zarar verebilecek bilgisayarlı ve mekanize tekniklerle değiştirilmemelidir. Geleceğe doğru ilerlediğimizde şu sorular aklımızda tutulmalıdır: Ne tür insanlar üretmek istersiniz? Ne tür bir insan davranışı teşvik etmek istiyoruz? (Ornstein, 1981). Türkiye’de, 15 Temmuz 2016 tarihinde hain darbe girişiminde bulunanlar, yükseköğretim görmüş eğitilmiş kişilerdi. Milletine kurşun sıkanlar, bu milletin vergileriyle okuduktan sonra bu millete düşman olanlardır. Değerler eğitimi bu nedenle tüm eğitim seviyelerinde önemli ve gereklidir.

1.2. Tam Gün Eğitim

OECD ülkelerinin tümünde tam gün eğitim verilmektedir (Aybek, 2016). Millî Eğitim Bakanlığı verilerine göre, 2019 yılı sonuna kadar ikili eğitimin kaldırılması için Türkiye genelinde 58 bin 762 ek derslik ihtiyacı bulunmaktadır. İkili eğitime son verilmesi için ihtiyaç duyulan illerdeki yatırımlar kapsamında 45 bin 306 dersliğin yapımı sürmektedir. Derslik yapımlarının 2019 sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır. MEB’in eğitimde ikili eğitimin kaldırılması için yürüttüğü çalışmalar kapsamında, 2002-2003 eğitim-öğretim döneminde ilköğretim düzeyinde yüzde 57,13 olan ikili eğitim oranı, 2017-2018 eğitim döneminde yüzde 43,04’e gerilemiştir (MEB, 2017).

1.3. Teknoloji

Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojiye yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır (MEB, 2018a). Televizyon, CD, bilgisayar oyunları, dijital TV ve internet teknolojisindeki gelişmeler, küçük çocukların kendi güçlerini arttırmakla birlikte, hem anne babaları hem de öğretmenleri çocuklardan daha az donanımlı hale getiren yeni olanaklara yöneltti (Blyth, 1998). Kitle iletişim araçlarının ve elektronik iletişimin çocukların yaşamları üzerindeki etkisi, geleneksel okuma biçimlerinin bilgi için özel geçitler olmadığı anlamına gelmektedir. Okuma yeteneğine görsel okuryazarlık ve bilgisayar okuryazarlığı eşlik etmektedir (Cunningham, 1998). Teknolojide öngörülen iyileştirmeler, okul çağındaki öğrencilerin yüksek hızlı bilgisayarla donatılmış merkezi bir öğrenme merkezine erişimine izin veren senaryolara yol açmaktadır (Ornstein, 1981).

1.4. İletişim

İletişim; kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır (MEB, 2018a). Günlük hayatta ve istihdamda dil becerilerinin gereksinimi değişebilmektedir. Ekonominin hizmet sektöründeki büyüme ve otomasyonun artması, okuryazar çalışanların daha fazla gerektiren bir istihdam sektörüne neden oldu. Bürokrasi ve pazarlama, iletişim

becerilerine ayrı bir önem getirdi. İletişimi geliştirme ilköğretimin önemli bir amacıdır (Cunningham, 1998). Teknoloji, sınıflarda bilgi ve anlama iletişimde devrim yapmamızı sağlamaktadır. İletişim alanındaki teknolojik devrim yıllardır devam etmektedir. Çoğu gözlemci, gerçek bir son görmediğini ve iletişim kapasitesindeki önemli gelişmelerin önümüzdeki birkaç on yılda hızlanarak devam edeceğini öngörmektedir (Ornstein, 1981). İlkokulun oryantasyon ve okuryazarlık ile ilişkili amacı, dilin doğru ve yaratıcı biçimde iletişim kurma konusunda kendine güven ve beceri geliştirilmesinin amacı olmaya devam etmektedir (Cunningham, 1998).

1.5. Kariyer Eğitimi

Kariyer eğitimi, mesleki eğitimin yaygın reformunu ve genel olarak eğitimin fonksiyonel değerini yansıtır ve kariyer eğitimindeki tüm öğrencilere vurgu yapmaktadır. Mesleki eğitimle uzun zamandır devam eden hoşnutsuzluk, nihayet tüm gençler için iş motivasyon programlarının geliştirilmesine yol açtı. Kariyer rehberliği etkinliklerinin genişletilmesi, topluluk gruplarının ve işletme gruplarının katılımı, kariyer bilgileri sağlanması ve lise düzeyinde mesleki eğitim kariyer programlarını karakterize etmektedir (Ornstein, 1981).

1.6. Aile Katılımı

Ebeveynler ve ev koşulları, okuldaki çocuk kazanımının en büyük etkisi olarak kabul edilmektedir. İlkokullar; ebeveynlerle birlikte çalışmayı, çocuklarla çalışma kadar önemli görmektedir. Bütün okullar, ebeveynlerle çalışmak için bir bütün okul yaklaşımı geliştirmekte ve bu yaklaşımı eğitimin her alanına uygulamaktadır. İlkokullar, toplum içinde aile öğrenimi için ana odak haline gelebilmektedir (Alexander, 1998). İlkokullar, çocukların gelişiminin ilk yıllarında ebeveynlerin daha yakın katılımından yararlanabilir. Birçoğu ana babanın eğitim verici rolü olarak aktif şekilde rol oynamaktadır (Cunningham, 1998). Ebeveynlerin çocuğun ilk eğitimcisi olduğundan, ilkokulda bir devrimin başlangıcındayız (Alexander, 1998). Öğretmenler ve veliler arasındaki yakın işbirliğinin, daha iyi karşılıklı anlayışa sebep olacağı, öğrenciler için fayda sağlayacak işbirliği yapmalarına imkân sağlayacağı, öğrencinin sınıfta kalma oranlarının düşürülmesine neden olacağı umulmaktadır (Blanc, 1990).

1.7. Çevre Eğitimi

Gençleri, önümüzdeki yıllarda tüm vatandaşlar için yaşamsal olacak çevre eğitiminden haberdar etmek önemlidir. Fen bilimleri hakkındaki çalışmalar, doğayı koruma fikrinin daha iyi anlaşılmasına yol açacaktır. Matematik, fizik bilimleri ve teknoloji eğitimiyle ilişkili atölye ve laboratuvarındaki pratik çalışmalar örnek olarak verilebilir (Blanc, 1990). Kirlilik, aşırı nüfus, gıda ve doğal kaynakların tüketilmesi gibi sorunlarla ilgili endişe, ekoloji ve çevre eğitimi alanında daha fazla bilgi ve yeni programlar talep etmiştir. İlgili içerik çoğu geleneksel toprak bilimi, biyoloji ve coğrafya kurslarına ve koruma programlarına dahil edilmiştir. Fakat dünya çapındaki ekosistemin tehlikede olduğunu ve artan dünya nüfusunu artık desteklemeye olasılığı ile birlikte daha anlamlı ve daha iyi koordine edilmiş bir eğitim programı gerekmektedir (Ornstein, 1981).

1.8. Uyuşturucuyla Mücadele

Doğal bilimleri tamamlayıcı nitelikte olan sağlık eğitimi, tüm ülkelerde giderek önem kazanmaktadır (Blanc, 1990). Birçok çocuk ve genç arasında uyuşturucu kullanımı ve uyuşturucu bağımlılığı ile ilgili kritik sosyal sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Geleneksel olarak, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki uyuşturucu madde bağımlılığı eğitimi, fen derslerinde uyuşturucular hakkında öğretim birimleri veya zaman zaman yapılan bir montaj programının zamanlaması şeklinde gerçekleştirilmektedir. Uyuşturucu eğitimi; eskiden uyuşturucu kullananlar ve sağlık gruplarıyla koordineli, kapsamlı danışmanlık ve hatta okul-toplum tedavi programlarını içermektedir (Ornstein, 1981).

1.9. Tüketici Eğitimi

Bireylerin ülke ekonomisinde kaynakların sınırlı olduğunu kavramaları, mevcut kaynakları korumak gereğinin önemine inanmaları, kendi ekonomik yaşantısını diğerlerinininkiyle karşılaştırarak farklılıkları ve benzerlikleri ortaya koymaları, yaşadığı yerin ekonomik koşullarını inceleyip bu koşulları geliştirmek için çaba göstermeleri beklenmektedir (MEB, 2018b). Çoğu okul bölgesi, sosyal bilgiler öğretim programının bir parçası olarak tüketici eğitimini vermektedir. Tüketici eğitimi genişlemektedir ve artık sıklıkla kendi başına bir konu veya mesleki eğitim veya ekonomide önemli bir bileşen olarak sunulmaktadır. Enerji maliyetleri ve genel enflasyon ile ilgili ciddi sorunlarla birlikte, tüketici eğitimine daha fazla ağırlık verilmesine yönelik eğilim devam etmektedir (Ornstein, 1981).

1.10. Yabancı Dil Eğitimi

İkinci bir dilin erken yaşta öğretilmeye başlanması tüm dünyada yaygınlaşmaktadır. Uluslararası anlayıştaki eğitim, birçok ülkenin müfredatında yer almıştır. Bu, doğal olarak, ikinci bir dilin ve ona eşlik eden kültürel unsurların incelenmesi ile kolaylaştırmaktadır (Blanc, 1990). Ülkemizde dördüncü sınıfta başlanılan yabancı dil eğitimi, ikinci sınıftan itibaren başlamaktadır. Ülkemiz ilkökul eğitiminde yabancı dil eğitiminde daha erken başlama eğilimi görülmektedir.

1.11. Süreç Değerlendirme

Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır. Öğrencilerin programla kazandırılması hedeflenen bilgi ve becerileri ne oranda edindiğinin tespitinde kullanılan ölçme ve değerlendirme uygulamaları sürekli olmalıdır (MEB, 2018a).

1.12. Cumartesi Günü Öğretim Yapılmaması

Beş gün süren okul haftası dünyadaki çoğu ülkede bulunmaktadır. Fransa, Almanya, İtalya, Kore, Hollanda ve İsviçre'de ise cumartesi günü eğitim görülmektedir. Ancak bu ülkelerde de cumartesi günü eğitimin kaldırılması eğilimi görülmektedir (Métais, 2003).

1.13. Öğretim Yılıının Üç ya da Dört Yarıyla Bölünmesi

Tablo 2 incelendiğinde, gelişmiş ülkelerde eğitim-öğretim yılının üç veya dört yarıyıldan oluştuğu görülmektedir.

1.14. Okullarda Öğle Yemeği Verilmesi

Yarım gün veya tam gün eğitim alanında bir başka boyut, yemeğin çocukların gelişimine katkısıdır. Birçok çocuk geleneksel olarak öğle yemeğine eve döndükleri halde, anneler giderek ücretli bir işte çalıştıkça bu uygulama değişmektedir. İsviçre'de çocuklar normalde gün ortasında eve gider. Okula çok uzakta yaşıyorlarsa, ilçe okul yemeklerini organize eder ve denetler. Son birkaç yıldır, özellikle kentsel alanlarda öğle yemeğinde çocuklara yönelik bir eğilim olmuştur (Métais, 2003).

4. Sonuç ve Öneriler

Dünyada ve Türkiye'de ilkökul eğitimindeki yönelimler şu şekildedir: değerler eğitimi, tam gün eğitim, teknoloji, iletişim, kariyer eğitimi, aile katılımı, çevre eğitimi, uyuşturucuyla mücadele, tüketici eğitimi, yabancı dil eğitimi, süreç değerlendirme, cumartesi günü öğretim yapılmaması, öğretim yılının üç ya da dört yarıyla bölünmesi, okullarda öğle yemeği verilmesi.

Ülkelerin büyük bir çoğunluğunun ise 6 yaş, ilkökula başlama yaşı olarak uyguladığı anlaşılmaktadır. Ülkemizde ilkökula başlama yaşı da aynı şekilde 6 yaşdır. Bu açıdan gelişmiş dünya ülkeleriyle benzerlik gösterdiğimiz görülmektedir. OECD ve G20 ülkelerinde eğitim-öğretim yılı gün sayısının 175-219 gün arasında değiştiği anlaşılmaktadır. OECD ülkelerinin ortalama eğitim-öğretim gün sayısının 185 gün olduğu görülmektedir. Ülkemizde ise eğitim-öğretim yılı gün sayısı 180 gündür. Ülkemizdeki eğitim-öğretim yılı gün sayısının, OECD ortalamasından bir hafta daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. OECD ve G20 ülkelerinde ilkökul seviyesinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısının 11-27 arasında değiştiği anlaşılmaktadır. OECD ortalaması 15, G20 ortalaması ise 19'dur. Ülkemizde ise öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 18'dir. İlkokul seviyesinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ortalamaları bakımından OECD ülkeleri ve G20 ülkeleriyle benzerlik gösterdiğimiz görülmektedir.

Ülkelerin çoğunluğunun eğitim-öğretim dönem sayısı üç veya dördtür (Métais, 2003). Buna karşın ülkemizde dönem sayısı ikidir. Bunun yanı sıra ülkemizin yaz tatili süresi dikkat çekmektedir. Diğer ülkelerde yaz tatili süresi 6-14 hafta arasında değişmekle birlikte, gelişmiş ülkelerin yaz tatili sürelerinin kısalığı önemlidir. OECD ülkelerinin haftalık ders saati süresi incelendiğinde, ülkelerin haftalık ders saatlerinin 13-30 arasında değiştiği görülmektedir. Ülkemizin haftalık ders saati yönünden en üst sırada olduğu görülmektedir. OECD ülkeleri ilkökul ders dağılımlarının Ülkemizle benzerlik göstermektedir.

Dünyada ve ülkemizde ilkökul eğitimindeki yönelimlerden birisinin değerler eğitimi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gelişen bilim ve teknoloji, insan klonlama gibi ahlaki sorunları beraberinde getirmiştir. Konu ile ilgili olarak Cunningham (1998), bilimsel ve teknolojik gelişmenin toplum için ahlaki ikilem oluşturduğunu dile getirmiştir. Ayrıca Ornstein (1981), teknolojideki gelişmelerin insani

değerleri tehdit ettiğini vurgulamaktadır. Bunun yanı sıra ülkemizde 15 Temmuz hain darbe girişimi, değerler eğitiminin önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Yükseköğrenim görmüş hainler, milletin parasıyla alınan silahlarla millete ateş etmiştir. MEB (2018a), öğretim programlarında kök değerler belirlemiş, ilkokul öğrencilerine bu değerlerin kazandırılması gerektiğini belirtmiştir.

Dünyada ve ülkemizde ilkokul eğitiminde tam gün eğitimi yönelimi görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı (2017), 2019 yılı sonuna kadar ikili eğitimin kaldırılması için çalışmalar yürütmektedir.

Dünyada ve ülkemizde ilkokul eğitiminde görülen bir başka yönelim teknoloji kullanımınıdır. Dünyada ve ülkemizde teknolojik materyaller daha fazla yerini almaya başlamıştır. Ülkemizde teknolojinin bir yansıması olarak Fatih Projesi kapsamında tüm sınıflara akıllı tahta yerleştirilmiştir. Bunun yanı sıra lise öğrencilerine ücretsiz tablet bilgisayar dağıtılmış, ayrıca okullara fotokopi makineleri verilmiştir.

Dünyada ve ülkemizde ilkokul eğitimindeki yönelimlerden bir diğeri iletişim becerilerinin önemindeki artıştır. Küreselleşen dünya, gelişen teknoloji insanların birbiriyle daha kolay ve daha fazla iletişime geçebilmelerini sağlamıştır. Konu ile ilgili olarak Cunningham (1998), ilkokulun önemli bir amacının öğrencilerde iletişim becerilerini geliştirme amacını vurgulamaktadır.

Dünyada ve ülkemizde ilkokul eğitimindeki yönelimlerden bir diğeri kariyer eğitimidir. İlkokul öğrencilerine meslekleri tanıtmaya anlamında, kariyer planlamaları hakkında yönlendirmelerin daha fazla yer almaya başladığı görülmektedir. Ornstein (1981), kariyer eğitiminin geçmişte lise düzeyinde ağırlıklı olarak vurgulandığını dile getirmiştir.

Dünyada ve ülkemizde ilkokul eğitimindeki yönelimlerden bir diğeri aile katılımıdır. Dünyadaki ve ülkemizdeki yönelime bakıldığında, ailelerin öğrencilerin eğitimindeki sorumluluğunun arttığı görülmektedir. Alexander (1998), ilkokulların ailelerle olan işbirliğinin arttığını vurgulamaktadır. Blanc (1990), konu ile ilgili olarak, okul aile işbirliğinin öğrencilerin okuldan terkinin engelleyeceğini dile getirmektedir. Ülkemizdeki durum incelendiğinde, okul-aile işbirliğinin arttığı görülmektedir. Ayrıca ilkokulda öğrencilerin yetişmeleri konusunda aileye de sorumluluklar verilmesi dikkat çekicidir.

Dünyada ve ülkemizde ilkokul eğitimindeki yönelimlerden bir diğeri çevre eğitimidir. Ornstein (1981), konu ile ilgili olarak, yeni yönelimin dünya çapındaki ekosistemin tehlikede olduğunu ve artan dünya nüfusunu artık desteklemeye noktalarına dikkat çekildiğini vurgulamaktadır.

Dünyada ve ülkemizde ilkokul eğitimindeki yönelimlerde ulaşılan bir başka sonuç uyuşturucuyla mücadeledir. Amerika'da ve bazı Avrupa ülkelerinde esrar gibi uyuşturucu maddeler kullanmak serbesttir. Ülkemizde uyuşturucu madde kullanımı yasaktır. Ornstein (1981) uyuşturucu madde kullanımı eğitimi verilmesi yerine, uyuşturucu maddeyle mücadele edilmesi gerektiğini dile getirmektedir. Blanc (1990) ise, ilkokul seviyesinde konu ile ilgili olarak sağlık eğitiminin artırıldığını vurgulamıştır. Ülkemizde uyuşturucu madde kullanımı ne yazık ki gün

geçtikçe artmaktadır. Bu nedenle uyuşturucu madde ile mücadele görevi ilkokulla birlikte başlamaktadır.

Dünyada ve ülkemizde ilkokul eğitimindeki yönelimlerden bir diğeri tüketici eğitimidir. Ornstein (1981), enerji maliyetleri ve genel enflasyon ile ilgili ciddi sorunlar nedeniyle, tüketici eğitimine daha fazla ağırlık verilmesine yönelik eğilimin devam ettiğini belirtmektedir. Ülkemizde ise Milli Eğitim Bakanlığı (2018b) ilkokul öğrencilerinde tüketici eğitime yönelik konuların önemini vurgulamıştır.

Dünyada ve ülkemizde ilkokul eğitimindeki yönelimlerden bir diğeri yabancı dil eğitimidir. İkinci bir dilin erken yaşlarda öğretimi tüm dünyada yaygınlaşmaktadır (Blanc, 1990). Ülkemizde dördüncü sınıfta başlanılan yabancı dil eğitimi ikinci sınıftan itibaren başlamaktadır. Ülkemiz eğitim sisteminde yabancı dil eğitimine daha erken başlama eğilimi görülmektedir. Ayrıca ülkemizde yabancı dil olarak İngilizce eğitimi verilmektedir.

Dünyada ve ülkemizde ilkokul eğitimindeki yönelimlerden bir diğeri süreç değerlendirmedir. Milli Eğitim Bakanlığı (2018a), bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebildiğini belirtmektedir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmanın esas olduğunu vurgulamaktadır.

Dünyada ve ülkemizde ilkokul eğitimindeki yönelimlerden bir diğeri cumartesi günü eğitim-öğretim yapılmamasıdır. Beş gün süren okul haftası çoğu dünya ülkesinde bulunuyor. Son olarak Japonya'da cumartesi günü eğitim uygulamasına son verilmiştir. Cumartesi günü eğitim-öğretim yapan ülkeler ise, hafta içindeki ders saatini artırarak, cumartesi günü ders yapmama eğilimindedirler (Métais, 2003). Ülkemizde de aynı şekilde cumartesi günleri eğitim-öğretim yapılmamaktadır.

Dünyada ve ülkemizde ilkokul eğitimindeki yönelimlerden bir diğeri eğitim-öğretim yılının üç veya dört dönemden oluşmasıdır. OECD ülkelerinde ağırlıklı olarak üç dönemden oluştuğu görülmektedir. Ülkemizde ise eğitim-öğretim yılı iki dönemden oluşmaktadır.

Dünyada ve ülkemizde ilkokul eğitimindeki yönelimlerden bir diğeri öğlen yemeği verilmesidir. Métais (2003), birçok çocuğun öğle yemeğini evinde yediğini belirtmiştir. Ancak annelerin artık ücretli bir işte çalıştıkça bu uygulamanın değiştiğini vurgulamaktadır. Bazı ülkelerde (İngiltere ve Fransa), beslenme avantajlarına ek olarak sosyal ve kişisel becerilerin geliştirilmesi için fırsatlar sağlayan uzun bir okul geleneğinin bulunduğunu belirtmiştir.

Araştırma sonuçları kapsamında şu önerilerde bulunulmuştur:

- (i) Ülkemizde halen bazı ilkokullarda uygulanmakta olan ikili öğretim sonlandırılmalıdır. Bunun yerine tam gün eğitime geçilmesi önerilmektedir.
- (ii) İlkokul öğrencilerine, devletimiz tarafından ücretsiz olarak öğle yemeği verilmesi önerilmektedir.
- (iii) Ülkemiz öğrencileri uluslararası düzeyde gerçekleştirilen PISA (OECD Programme for International Student Assessment-Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı), PIRLS (Progress

in International Reading Literacy Survey-Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi) ve TIMSS (Third International Mathematics and Science Study-Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması) gibi sınavlara katılmaya devam ettirilmelidir.

- (iv) İlkokul eğitiminde aileye de sorumluluk verilmelidir. Okul ile ailenin işbirliği artırılması gerekmektedir. Ailenin çocuğun eğitimine destek olabilmesi için, veli toplantılarının sıklıkla yapılması ve öğrencilerin aileleriyle birlikte katılacağı etkinliklerin artırılması önerilmektedir.
- (v) Fatih Projesi ile ülkemizdeki tüm sınıflar etkileşimli tahtayla donatılmıştır. Lise öğrencilerine ise ücretsiz olarak tablet bilgisayarlar dağıtılmıştır. Benzer projelerle ilkokul seviyesi öğrencilerine ücretsiz olarak diz üstü bilgisayar dağıtılması önerilmektedir.
- (vi) OECD ülkelerine oranla ülkemizdeki eğitim-öğretim gün sayısı beş gün daha düşüktür. Ülkemizde eğitim-öğretim gün sayısının 200 güne çıkarılması önerilmektedir.
- (vii) Ülkemizde uygulanan 12 haftalık yaz tatilinin uzun olduğu düşünülmektedir. Bunun yerine temmuz ve ağustos aylarında toplam 8 haftalık yaz tatili yapılması önerilmektedir.
- (viii) OECD ülkeleri ile kıyaslandığında, ülkemiz ilkokul eğitiminde kariyer eğitiminin yeterince yer almadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle ilkokulda kariyer eğitimi artırılabilir.
- (ix) Ülkemiz ilkokul eğitiminde çevre eğitimine daha fazla yer verilmesi faydalı olacaktır.
- (x) ülkemiz ilkokul eğitiminde uyuşturucu maddeyle mücadele konusunda daha fazla vurgu yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.
- (xi) Ülkemiz eğitim sistemi iki dönemden oluşmaktadır. Üç dönem veya dört dönem olma durumu tartışılabilir.
- (xii) Bu araştırma genelde gelişmiş dünya ülkeleri ve Türkiye bağlamında gerçekleştirilmiştir. Yapılacak araştırmalarla, gelişmekte olan dünya ülkeleri kıyaslanabilir.
- (xiii) Yapılacak araştırmalarla, ilkokul eğitimi veya farklı eğitim seviyelerinde çeşitli yönelimler ortaya konulabilir.

Kaynakça

Alexander, T. (1998). Transforming primary education in partnership with parents. C. Richards & P. H. Taylor (Ed.), *How shall we school our children? primary education and its future* içinde (ss. 123-136). London: Falmer Press.

Amadio, M., Gross, S., Ressler, P. & Nhung T. (2005). *Quality education for all? world trends in educational aims and goals between the 1980s and the 2000s*, UNESCO.

Andersen, F. Ø. (2007). *International trends in primary school education: an overview based on case studies in Finland, Denmark and Japan*. Bilund, Denmark: Lego Learning Institute.

Aybek, B. (2016). *Her yönüyle "tam gün" eğitim!* <https://sahinaybek.com.tr/her-yonuyle-tam-gun-egitim/>

Blanc, E. (1990). Primary education: issues and trends. *International Journal of Educational Management*, 4(3), 27-31. doi:10.1108/09513549010135482

Blenkin, G. & Kelly, V. (1998). The concept of a developmental curriculum. J. Moyles & L. Hargreaves (Ed.), *The primary curriculum: learning from international perspectives* içinde (ss. 28-41). New York, USA: Routledge.

Blyth, A. (1998). English primary education: looking backward to look forward. Richards, C. & Taylor, P. H. (Ed.), *How shall we school our children? primary education and its future* (ss. 3-16). London: Falmer Press.

Bogdan, R. C. & Biklen, S. K. (2007). *Qualitative research for education: an introduction to theories and methods* (5th ed.). Boston: Pearson Education, Inc.

Borghi, L. (1974). *Perspectives in primary education*. The Hague, Netherlands.

Braun, V. & Clarke V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.

Bruns, B., Mingat, A. & Rakotomalala, R. (2003). *Achieving universal primary education by 2015: a chance for every child (1)*. World Bank Publications.

Creswell, J. W. (2012). *Educational research: planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (4th ed.). Boston: Pearson Education Inc.

Creswell, J. W. (2013). *Araştırma deseni: nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (Çev. Ed: S. B. Demir). İstanbul: Eğiten Kitap.

Cunningham, P. (1998). From the good old days to a brave new world? aims and purposes of primary schooling. C. Richards & P. H. Taylor (Ed.), *How shall we school our children? primary education and its future* içinde (ss.17-29). London: Falmer Press.

Easton, C., Knight, S. & Kendall, L. (2005). *Annual survey of trends in primary education: survey of 2004 (Iga research report 8/05)*, NFER, Slough.

Gültekin, M. (2007). Dünyada ve Türkiye'de ilköğretimdeki yönelimler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 477-502.

Gültekin, M. (2014). Dünyada ve Türkiye'de ilköğretim programlarındaki yönelimler. *İlköğretim Online*, 13(3), 726-745.

Hayes, D. (2006). *Primary education*. Oxon, England: David Fulton Publishers.

Hayes, D. (2010). *Encyclopedia of primary education*, Oxon, England: Routledge.

Jacobs, H. H. (2010). Upgrading content: provocation, invigoration, and replacement. H. H. Jacobs (Ed.),

- Curriculum 21: essential education for a changing world* içinde (ss. 30-59). Virginia, USA: ASCD Publications.
- Janesick, V. J. (2003). *Curriculum trends: a reference handbook*, USA: ABC-CLIO Inc.
- Littledyke, M. (1998). Constructivist ideas about learning. M. Littledyke & L. Huxford (Ed.), *Teaching the primary curriculum for constructive learning* içinde (ss.1-16). Oxon, England: David Fulton Publishers.
- Lockheed, M. E., & Verspoor, A. M. (1991). *Improving primary education in developing countries*. Oxford: University Press for World Bank.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) (2017). *Tam gün eğitim için 45 bin derslik yatırımı*. <http://www.meb.gov.tr/tam-gun-egitim-icin-45-bin-derslik-yatirimi/haber/15189/tr>, (01.03.2018).
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) (2018a). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) (2018b). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar)*. Ankara.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. Edt.: Prof. Dr. Selahatin Turan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Métais, J. L. (2003). *Internatinal trends in primary education*. INCA Thematic Study.
- Miles, B. & Huberman, M. (2015). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: nitel veri analizi* (Çev. Ed.: S. Akbaba Altun, A. Ersoy). Ankara: Pegem Akademi.
- Miller, R. (2001). *21st century transitions: opportunities, risks and strategies for governments and schools. schooling for tomorrow: what schools for the future?*. OECD/CERI.
- Muedini, F. (2015). *Human rights and universal child primary education*. New York: Palgrave Macmillan.
- OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) (2017). *Education at a glance 2017: oecd indicators*. Paris, OECD Publishing, doi:10.1787/eag-2017-en
- Ornstein, A. C. (1981). Curricular innovations and trends: recent past, present, and future. *Peabody Journal of Education*, 59(1), 46-53.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (3. baskıdan çeviri), (Çev. Ed.: M. Bütün, S. B. Demir). Ankara: Pegem Akademi.
- Ramachandran, V. (2004). *Gender and social equity in primary education: hierarchies of access*. India: SAGE Publications.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Stewart, V. (2010). A classroom as wide as the world. H. H. Jacobs (Ed.). *Curriculum 21: essential education for a changing world* içinde (ss. 97-114). USA: ASCD Publications.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (2018). *Türk dil kurumu güncel türkçe sözlük*. (01.03.2018).
- Triggs, P. & Pollard, A. (1998). Pupil experience and a curriculum for life-long learning. C. Richards & P. H. Taylor (Ed.). *How shall we school our children? primary education and its future* içinde (ss.108-122). London: Falmer Press,
- UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund) (2016). *The state of the world's children 2016: a fair chance for every child*. New York.
- Wang, Y. (2014). *Education policy reform trends in g20 members*. London: Springer Science & Business Media.
- Wilmarth, S. (2010). Five socio-technology trends that change everything in learning and teaching. H. H. Jacobs (Ed.), *Curriculum 21: essential education for a changing world* içinde (ss. 80-96). USA: ASCD Publications.